

Kwaliteitskaart leesvaardigheidsdidactiek in de lerarenopleidingen Nederlands

Deze kwaliteitskaart ten bate van de leesvaardigheidsdidactiek in de lerarenopleidingen Nederlands kwam tot stand in het kader van het project [Na PISA de Lente](#). Deze kwaliteitskaart bevat elementen van leesvaardigheid die in gangbare lesmethodes vaak ontbreken, maar die volgens onderzoek van belang zijn om aandacht aan te besteden. De kaart bevat geen elementen die gekoppeld kunnen worden aan de basisvaardigheden bij lezen (technisch lezen/decoderen).

Deze kwaliteitskaart kan ingezet worden om de huidige vormgeving van een leerlijn of module leesvaardigheidsdidactiek te evalueren, maar kan ook zeker dienen als instrument om het gesprek te voeren over keuzes in en ontwikkeling van de inhoud van een leerlijn of module leesvaardigheidsdidactiek in de lerarenopleiding.

Hier en daar staan verwijzingen naar kennisclips met meer achtergrondinformatie. Daarnaast is deze kwaliteitskaart gekoppeld aan de **Literatuurlijst leesvaardigheid in de lerarenopleidingen**. Die literatuurlijst bevat relevante bronnen waarmee studenten kennis op kunnen doen die (aankomend) leraren dienen te hebben om vorm te geven aan leesvaardigheidsonderwijs voor hun doelgroep(en).

Ben je op zoek naar meer informatie (bronnen, kennisclips, onderwijsmateriaal) over Na PISA de Lente? Kijk dan vooral op de website van didactieknederlands.nl!

Element	Score	Opmerkingen/evaluaties/actiepunten
DEFINITIE BEGRIJPEND LEZEN		
1. Ons onderwijs in leesvaardigheidsdidactiek gaat uit van de internationaal aanvaarde definitie van leesvaardigheid zoals geformuleerd in PIRRLS/PISA: <i>“Leesvaardigheid is het begrijpen van, gebruiken van, evalueren van, reflecteren op en omgaan met teksten om je doelen te bereiken, je kennis en potentieel te verruimen en deel te nemen aan de maatschappij”</i> (OECD, 2019, p. 28).	Volledig Enigszins (Nog) niet	<i>Zie ook de kennisclip van Joyce Gubbels over toetsing op didactieknederlands.nl</i>
2. We maken studenten bewust van de discrepantie tussen de PISA-definitie (<i>lezen als middel om ...</i>) en de opvatting over leesvaardigheid (<i>lezen om vragen bij een tekst te beantwoorden</i>) die vaak nog	Volledig Enigszins (Nog) niet	

overheerst in methodes en vakgroepen op scholen.		
COGNITIEVE LEESPROCESSEN		
3. We besteden aandacht aan de cognitieve processen die een rol spelen bij (de ontwikkeling van) tekstbegrip.	Volledig Enigszins (Nog) niet	Zie ook de kennisclip van Anne Helder en Paul van den Broek over cognitieve processen op didactieknederlands.nl
4. We besteden aandacht aan het verschil in leesaanpak bij het lezen van papier en het lezen van digitale teksten.	Volledig Enigszins (Nog) niet	Zie ook de kennisclip van Eliane Seegers over digitaal lezen op didactieknederlands.nl
LEESMOTIVATIE EN LEESWEERSTAND		
5. We besteden aandacht aan de rol die positieve en negatieve leesmotivaties spelen in (het bevorderen van) de leesvaardigheid.	Volledig Enigszins (Nog) niet	Zie ook de kennisclip van Roel van Steensel over leesmotivatie op didactieknederlands.nl
6. We leren studenten om leesmotivatie van leerlingen te versterken door het bevorderen van autonomie en zelfvertrouwen (competentie) en door te zorgen voor succeservaringen.	Volledig Enigszins (Nog) niet	

ONDERWIJS ONTWERPEN		
7. We leren onze studenten om leesonderwijs te ontwerpen waarin leerlingen hun standaard voor coherentie hoog leggen en hun leesaanpak afstemmen op hun leesdoel.	Volledig Enigszins (Nog) niet	Zie ook de kennisclip van Anne Helder en Paul van den Broek over cognitieve processen op didactieknederlands.nl
8. We leren onze studenten om modelling doelgericht in te zetten in hun leesvaardigheidsonderwijs.	Volledig Enigszins (Nog) niet	
9. We leren onze studenten om in hun leesonderwijs meerdere, rijke teksten over hetzelfde onderwerp in te zetten en deze met elkaar te laten vergelijken.	Volledig Enigszins (Nog) niet	
10. We leren onze studenten om leesonderwijs te ontwerpen waarin actieve verwerking van teksten gestimuleerd wordt door lezen te combineren met andere (taal)vaardigheden en fictie.	Volledig Enigszins (Nog) niet	
11. We leren onze studenten om leesonderwijs te ontwerpen waarin leerlingen samen lezen (collaboratief).	Volledig Enigszins (Nog) niet	Zie ook de kennisclips van Hilde van Keer over doelgericht en samen lezen op didactieknederlands.nl

12. We leren onze studenten hoe leerlingen kunnen leren evalueren en reflecteren op teksten.	Volledig Enigszins (Nog) niet	Zie ook de kennisclip van Joyce Gubbels over toetsing op didactieknederlands.nl
FORMATIEF HANDELEN EN SUMMATIEVE TOETSING		
13. We leren onze studenten om het leesproces van leerlingen te monitoren vanuit inzicht in metacognitieve processen.	Volledig Enigszins (Nog) niet	
14. We leren onze studenten om bij toetsing van leesvaardigheid open vragen te formuleren gericht op evalueren van en reflecteren op (meerdere) teksten.	Volledig Enigszins (Nog) niet	Zie ook de kennisclip van Joyce Gubbels over toetsing op didactieknederlands.nl
VISIE EN WEERBAARHEID		
15. We leren studenten om een onderbouwde visie op de praktijk van leesdidactiek te ontwikkelen.	Volledig Enigszins (Nog) niet	
16. We leren studenten om op hun (leer)werkplek concrete stappen te nemen om leesdidactiek te verbeteren.	Volledig Enigszins (Nog) niet	